

İİBF ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL ANALİZ DERSİNE YÖNELİK BAŞARI VE TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ'NDE BİR UYGULAMA *

The Relationship Between The Success Marks And The Attitudes Towards The Course Of Financial Analysis Of Students Of Faculty Of Economics And Administrative Sciences: An Application In Agri Ibrahim Cecen University

Yrd. Doç. Dr. Fatma TEMELLİ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, Ağrı/Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Ömer ÇINAR

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, Ağrı/Türkiye

Temelli, F. ve Çınar, Ö. (2017). "İİBF Öğrencilerinin Finansal Analiz Dersine Yönelik Başarı ve Tutumları Arasındaki İlişki: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde Bir Uygulama", Vol:3, Issue:13; pp:288-297 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

28/07/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

21/08/2017

Anahtar Kelimeler

Finansal Analiz Dersi,

Başarı Testi, Tutum Ölçeği,

İstatistiksel Analiz

Keywords

Financial Analysis Course,

Success Test, Attitude

Scale, Statistical Analysis.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin Finansal Analiz dersine yönelik tutumları ile Finansal Analiz dersi başarı puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmanın örneklemini, 2016-2017 öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Finansal Analiz dersini alan 70 öğrenci oluşturmaktadır. Finansal Analiz başarılarını tespit etmek amacıyla, oluşturulan başarı testinden elde edilen öğrencilerin notları alınmıştır. Çalışmada Yetim'in 2002 ve 2006 yıllarında geliştirdiği tutum ölçekleri kullanılmış olup, ölçekten dersin içeriğine uygun olması açısından birkaç madde çıkarılıp birkaç madde ilave edilerek ölçek son olarak 25 maddelik haliyle öğrencilere uygulanmıştır. Verilerin analizinde t-testi, Anova, korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel önem düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır.

ABSTRACT

The purpose of this study is to show the relationship between the attitudes of the students to the course of Financial Analysis and the achievement scores of Financial Analysis of students of the Faculty of Economics and Administrative Sciences. The sample of the study consists of 70 students who took the course of Financial Analysis in Agri Ibrahim Cecen University Faculty of Economics and Administrative Sciences in 2016-2017 academic year. In the study, attitude scales developed by the orphans in 2002 and 2006 were used and a few items were added in order to make the course appropriate to the content of the course and a few items were added to the scale. Finally the scale was applied to the students with 25 items. In the analysis of the data, t-test, Anova, correlation and regression analysis were used. The statistical significance level was given as 0.05. In the analysis of the data, SPSS 21.0 package program was used.

1. GİRİŞ

Üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin özellikle İşletme Bölümlerinde, öğrenciler seçmeli ve/veya zorunlu olarak Finansal Analiz (Finansal Tablolara Analizi) dersi almaktadır. Ancak, her iki durumda da öğrencilerin Finansal Analiz dersine yönelik tutumlarının, Finansal Analiz dersindeki başarılarını etkileyebilme gücüne sahip olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin genelde bir derse yönelik akademik başarılarının, onların söz konusu derse yönelik geliştirdikleri düşünülen olumlu veya olumsuz tutumlarla ilişkili olduğu yaygın bir şekilde bilinmektedir (Yaşar, 2014:60).

*Bu çalışma 18-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında Alanya Alaattin Keykubad Üniversitesi evsahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulmuştur.

Finansal Analiz; bir işletmenin finansal tablolarının finansal analiz teknikleri yardımıyla analiz edilmesi ve bu analizden elde edilen sonuçların yorumlanarak işletme hakkında bir takım yargılara varılmasıdır (Elmas, 2016: 4). Finansal Analiz, işletmelerin faaliyetlerinin etkinliğini ve başarı derecesini ölçmede, işletmelerin birincil ve ikincil hedeflerine ulaşip ulaşamadığını saptamada, hedefe ulaşamamışsa nedenlerini araştırmada, geleceğe yönelik planlar hazırlamada, işletme faaliyetlerinin her aşamasında doğru ve düzeltici kararlar alınmasında büyük önem taşımaktadır (Akgüç, 1998:19).

Finansal Analiz dersi, günümüzde İİBF'lerin özellikle İşletme Bölümlerinde seçmeli ve/veya zorunlu olarak okutulan gerekli ve önemli bir derstir. Finansal Analiz dersi hakkında, üniversitelerin İİBF'lerinde bu dersi yürüten hocalarla yapılan görüşmeler neticesinde, yapılan gözlemler ve edinilen tecrübeler doğrultusunda, maalesef genellikle öğrencilerin sıkıntı yaşadığı ve başarı düzeyinin düşük olduğu bir ders olduğu kanaatine varılmıştır. Bu durum ise önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, Finansal Analiz dersindeki öğrenci başarılarının, bu derse olan tutumlar yönünden incelenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

2.BAŞARI VE BAŞARI TESTİ

Eğitim sisteminin sağlıklı bir yapıya bürünebilmesi için öğretim kurumlarının işleyişlerinin ve bu süreçte meydana gelen aksaklıkların bilimsel anlamda saptanması ve giderilmesi gerekmektedir. Öğrenci başarılarının yanı sıra, uygulanmakta olan öğretim programlarının, öğretim yapmakla sorumlu personelin izlenmesi ve saptanan aksaklıkların giderilmesi, üzerinde durulması gereken önemli noktalar. Öğrencilerin akademik başarıları pek çok ülkede, eğitim camiasında, eğitimin etkili olduğunun en önemli göstergesi olarak kabul edilmektedir. Hedef, öğrencilerin gerekli bilgi ve beceriyi kazanmaları ve istenen düzeye ulaşmalarıdır. Eğitim sistemi ve öğelerine yönelik kararların çoğu, öğrencilere uygulanan çeşitli başarı testlerinden elde edilen bulgulara dayalı olarak verilmektedir (Çakan, 2003:19).

Başarı; insanın mükemmellik standardına ulaşip, bu standartları aşmayı amaçlamaktır. İnsan ihtiyaçları kapsamında yer alan başarı dürtüsü davranışı etkilemekte, başarıma gereksinimi yüksek olan bireyler yaptıklarına daha dikkat etmekte ve yürüttüğü faaliyetleri herkesten daha iyi yapmaya çalışmaktadır (Cüceloğlu, 1992:251-254). "Başarı eğitim uygulamaları sonucu hedeflerle belirlenen davranış değişikliğinin istendik yönde oluşup oluşmadığının saptanması için verilen sınavlar yolu ile ölçülüp, beklentilere uygunluk gösterildiğine dair karar verilmesidir" (Yetim, 2002: 53).

Yapılan araştırmalar başarının öğrencileri daha çok etkilediğini, başarısızlığın ise sınırlı bir etkisinin olduğunu, sonunda öğrencinin başarısız olduğu durumdan kaçtığını ortaya koymuştur (Başaran, 1975:9).

Bir başarı testinin niteliği, ölçülecek olanın ne olduğunu ve onun nasıl ölçüleceğinin açıkça belirlenmiş olmasına bağlıdır. "Ne ölçülecek?" sorusunun cevabı testin uygunluk ya da ilgiliği ile alakalıdır. "Nasıl ölçülecek?" sorusunun cevabı ise büyük ölçüde testin güvenilirliğini ilgilendirir. Ölçtüğü şeyle ilgili olan ve ölçtüğü şeyi tutarlı olarak ölçen bir test geçerlidir (Yetim, 2002:90).

Geniş ölçekli başarı testleri, eğitim-öğretim sürecinin farklı boyutlarında var olan aksaklıkların belirlenmesinde ve giderilmesinde etkili olarak kullanılabilir. Fakat bu, büyük ölçüde test sonuçlarının doğru yorumlanmasına ve kullanılmasına bağlıdır. Bunu sağlamak için test sonuçlarının farklı boyutlardan bakılarak analiz edilmesi ve etkili kullanılması gerekmektedir. Test sonuçlarının analizinde farklı tekniklerin ve yaklaşımların kullanılması, elde edilen verilerden yüksek oranda yararlanılmasını ve elde edilen sonuçların doğruluk derecesini artırmaktadır (Çakan, 2003:25).

3.TUTUM VE TUTUM ÖLÇEĞİ

Smith (1968)'e göre; tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir (Yetim, 2002:49).

Öğrenmenin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için gerekli olan unsurlardan biri olan tutum, öğrenenin öğrenilecek kavrama dair kendi iç dünyasında geliştirmiş olduğu pozitif ya da negatif yönlü eğilimlerdir. Başka bir ifadeyle tutum; kişilerin, herhangi bir olay veya durumla ilgili sahip olduğu genel değerlendirmeler ya da ön sevgiler olarak ifade edilmektedir (Tay ve Tay, 2006:55).

Tutum; bireyin ele alınan bir nesneye, bir duruma veya bir olaya karşı olan olumlu veya olumsuz tavrı olarak kabul edilmektedir. Tutum, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla davranışın önemli bir

açıklayıcısı olarak görülmektedir. Belirli etkinliklere yönelik tutumların tespit edilmesi, o etkinliklerdeki başarıyı belirlemek açısından önemlidir (Ekici, 2002:62).

Eğitim, tutumları değiştirmede önemli bir araç olduğundan öğretim elemanlarının gerek kendi derslerine, gerekse sosyal yaşamdaki diğer olgulara yönelik öğrenci tutumlarının ne olduğunu, nasıl ölçüleceğini bilmeleri, eğitimin niteliğini artırmada önemli bir etken olabilir (Çelik ve Serinkan, 2011:292). Bu nedenle, öğrencilerin belli derslere yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yapılan çalışmalar günümüzde büyük önem kazanmıştır.

Tutumların ölçülmesinde bugüne kadar izlenen en popüler yaklaşım, söz konusu tutuma ilişkin bir ölçeğin hazırlanarak uygulanmasıdır (Yetim, 2006:136). Tutumların ölçülmesi için özellikle likert tipi tutum ölçekleri geliştirilmiştir.

Bir derse yönelik tutum; öğrencilerin nesnelere, durumlar veya o dersi öğrenme ile ilgili olarak olumlu veya olumsuz eğilimleri olarak ifade edilebilir. Yapılan araştırmalarda tutum ile başarı arasında pozitif yönde korelasyon bulunduğu ifade edilmektedir (Aiken,1970; Aşkar,1986; Tekindal,1988; Roberts ve Bilderback, 1980; Roberts ve Reese,1987; Roberts ve Saxe, 1982).

4. AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ İİBF İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Finansal Analiz dersine karşı öğrencilerin tutumlarını ölçen bir ölçek kullanarak, öğrencilerin tutumları ile bu dersteki başarılarının ölçülmesi kapsamında oluşturulan Finansal Analiz Başarı Testi puanlarını içeren başarı durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik değişkenler ile söz konusu derse karşı tutumları ve başarı durumları arasında ilişkiler aramaktır.

4.2. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumları ve söz konusu dersteki başarıları, hem öğrencilerin kişisel hedeflerine ulaşması açısından, hem de üniversitelerin öngördüğü hedefleri gerçekleştirmesi açısından oldukça önemlidir. Literatürde muhasebe-finans derslerine yönelik benzer çalışmalar mevcut olmakla birlikte, lokal bir uygulama yapılarak literatüre katkı sağlaması açısından çalışma önem arz etmektedir.

4.3. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modelindedir. Yani, çalışmada var olan bir durum betimlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle, bu araştırma betimsel araştırma niteliğindedir. Betimsel araştırma çalışmalarında olayların daha önceki durumları dikkate alınarak, değişkenler arasındaki ilişkiler açıklanır ve anket, sınav ve gözlem formu gibi bir ölçme aracıyla veriler toplanır. Toplanan veriler özetlenerek durum saptaması yapılır. Ayrıca, tahmin yöntemleri kullanılarak genel karakteristikler tahmin edilir (Özdemir vd., 2015:15).

4.4. Anakütle Ve Örneklem

2016-2017 öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde öğrenim gören ve Finansal Analiz dersini alan öğrenciler, çalışmanın anakütlesini oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme metoduna göre örneklem oluşturulmuştur. Anakütle içerisinde yer alan öğrenci sayısının 82 olduğu saptanmıştır. Bu sayı baz alınarak, anakütleyi temsil etmek üzere örnek büyüklüğü aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (Yamane, 1973:133):

$$n = \frac{NP(1-P)Z^2}{(N-1)d^2 + P(1-P)Z^2}$$

; (n : Örnek kütle büyüklüğü, N : Anakütle büyüklüğü, P : Olayın gerçekleşme olasılığı, (1-P) : Olayın gerçekleşmeme olasılığı, α : Önem düzeyi, Z : % (1- α) düzeyinde Z test değeri, d : Hata payı). P=0,50 ve % 5 hata payı ile ana kütle temsil edecek olan örnek büyüklüğü 68 olarak hesaplanmıştır. Dağıtılan 75 anketten 70 tanesi cevaplanarak geri dönmüş ve araştırma kapsamına alınmıştır.

4.5. Araştırmanın Varsayımları

1. Örneklemeye alınan öğrencilerin ankete verdikleri cevapların, Finansal Analiz dersine karşı tutumlarının saptanmasıyla ilgili görüşler yansıttığı,
2. Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarının ölçülmesi kapsamında oluşturulan Finansal Analiz Başarı Testi puanlarının hesaplandığı test, başarı ölçmede etkili olduğu,
3. Görüşlerine başvuru alan öğrencilerin samimi oldukları varsayılmıştır.

4.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, 2016-2017 öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü ile sınırlı tutulmuştur,
2. Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarının saptanmasına yönelik olan ölçek, 25 ifade (soru) ile sınırlı tutulmuştur,
3. Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarının saptanmasına yönelik olan başarı testi, 16 soru ile sınırlı tutulmuştur,
4. Var olan bir durum betimlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle bu araştırma betimsel araştırma niteliğindedir.

4.7. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada; Öğrencilere ait sosyo-demografik değişkenler ile Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasındaki ilişkileri ölçmeye yönelik on iki adet hipotez kurulmuştur:

H₁ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında cinsiyetin etkisi vardır.

H₂ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında cinsiyetin etkisi vardır.

H₃ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında öğrenim türünün etkisi vardır.

H₄ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim türünün etkisi vardır.

H₅ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır.

H₆ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır.

H₇ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır.

H₈ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır.

H₉ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H₁₀ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H₁₁ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H₁₂ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

Bu hipotezlere ilaveten, öğrencilerin Finansal Analiz dersine yönelik tutumları ile Finansal Analiz dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki araştırmaya yönelik bir hipotez daha kurulmuştur:

H₁₃ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersine yönelik tutumları ile Finansal Analiz dersindeki başarıları arasında anlamlı ilişki vardır.

4.8. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Verilerin Toplanması

Hazırlanan anketin birinci bölümünde “kişisel (demografik) bilgiler”, ikinci bölümünde “Finansal Analiz Dersine Karşı Tutumlar” yer almaktadır. Katılımcıların verilen ifadelerle ilişkin tepkilerini belirlemede Likert Tipi 5’li derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Fikrim Yok, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum seçeneklerinden

oluşturmuştur. Anketin üçüncü bölümünde ise “Finansal Analiz Dersi Başarı Testi” yer almaktadır. 100 puan üzerinden değerlendirilen 16 sorudan elde edilen başarı puanları, 5’li not sistemine çevrilmiştir. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü’nde öğrenim görüp Finansal Analiz dersini alan 75 öğrenci ile yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanan anketin 70 tanesi, analiz için elverişli bulunmuştur.

Araştırmada, öğrencilerin Finansal Analiz dersine yönelik tutumlarını belirlemek için Yetim’in 2002 ve 2006’da geliştirdiği tutum ölçekleri kullanılmış olup, ölçekten dersin içeriğine uygun olması açısından birkaç madde çıkarılıp birkaç madde ilave edilerek ölçek son olarak 25 maddelik haliyle öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada, Finansal Analiz konusuna yönelik hazırlanan ve dersin hocası tarafından hem teorik hem de uygulamalı olarak verilen eğitimin, öğrencilerin akademik başarılarına etkilerini belirlemek için, Finansal Analiz Başarı Testi kullanılmıştır. Finansal Analiz Başarı Testi 16 sorudan ibaret olup, test 2011-2016 yıllarında AÖF sınavlarında çıkan sorulardan derlenerek oluşturulmuştur. AÖF sınav soruları zaten uzman görüşlerinden geçtiği için ve güvenilir olduğu için, ayrıca başarı testi için bir uzman görüşüne başvurulmamış ve test için güvenilirlik hesaplanmamıştır.

4.9. Verilerin Analizi

Öncelikle, anketteki tutum ölçeğine ait maddelerin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Demografik değişkenlerle ilişkiler aranırken; frekans analizinin yanı sıra, bağımsız örneklem için “t testi” ve “Anova” kullanılmıştır. Tutum ile Başarı arasında ilişkinin olup olmadığını araştırmak amacıyla Korelasyon ve Regresyon Analizi yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizlerinde SPSS 21 paket programından yararlanılmıştır.

Yapılan Analizlerde kullanılan metodların teorisine dair şunlar ifade edilebilir:

t - Testi : Sosyal bilimlerin birçok alanında yaygın olarak kullanılan ve bir veya iki kantitatif anakütle ortalamasını analiz eden testlerden biridir. İncelenen bir değişken açısından bir gruba ait ortalama değerden önceden belirlenen (öngörülen) değerden farklı olup olmadığı “tek grup t testi (one-sample t-test)” ile, bağımsız iki grup arasında anlamlı farkın olup olmadığı “bağımsız iki-grup arası farkların t testi (independent samples t-test)” ile, herhangi bir grubun farklı şartlar(dürtüler) altındaki tepkileri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığı “eşleştirilmiş-iki-grup arasındaki farklılıkların t testi(paired samples t-test)” ile yapılır. Bu testler için sıfır hipotezi “ana kütle ortalaması ile öngörülen değer arasında fark yoktur veya grup ortalamaları arasında fark yoktur” biçimindedir (Altunışık vd., 2005: 172-173; Kalaycı vd., 2010:74-79).

Anova: İki den fazla kantitatif anakütle ortalamasının birbirine eşit olup olmadığını test etmek için kullanılır. Anova testi, sadece karşılaştırma yapılan ikiden fazla grup arasında farklılık olup olmadığını göstermekle beraber, bu farklılığa sebep olan grup veya grupların, hangi grup veya gruplardan kaynaklandığı konusunda herhangi bir bilgi vermez. Hangi grubun diğerlerinden farklı olduğu, one-way anova testi ile belirlenir. One-way anovada, varyansların homojenliği durumunda Scheffé veya Tukey HSD, varyansların homojen olmaması durumunda ise Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testleri kullanılabilir (Gürüş ve Astar, 2015:219-223).

5.ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLAR

Araştırma için toplanan verilerden elde edilen bulgular, tablo ve açıklamalarıyla birlikte verilerek bunlara dayalı yorumlar yapılmıştır.

5.1. Araştırmanın Temel Değişkenlerine İlişkin Verilerin Analizi

5.1.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacına ilişkin bulgulara yer vermeden önce, ölçme aracının demografik sorularından elde edilen bulgular Tablo-1’de özetlenmiştir. Ankette öğrencilere ilişkin demografik değişkenler olarak; cinsiyet, öğrenim türü, mezun olunan lise türü, ailenin aylık ortalama geliri, anne öğrenim düzeyi ve baba öğrenim düzeyi kullanılmıştır.

Tablo-1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Bilgiler

Değişkenler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	34	48,6
	Erkek	36	51,4
	Toplam	70	100,0
Öğrenim Türü	Örgün öğretim	43	61,4
	İkinci öğretim	27	38,6
	Toplam	70	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Düz Lise	43	61,4
	Anadolu Lisesi	13	18,6
	Anadolu Meslek Lisesi	4	5,7
	Anadolu Teknik Lisesi	4	5,7
	Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	3	4,3
	Diğer	3	4,3
	Toplam	70	100,0
Ailenin Aylık Ortalama Geliri (TL)	1000 TL ve altı	15	21,4
	1001-2000 TL	15	21,4
	2001-3000 TL	19	27,1
	3001-4000 TL	9	12,9
	4001-5000TL	6	8,6
	5001 TL ve üzeri	6	8,6
Toplam	70	100,0	
Anne Öğrenim Düzeyi	Okuryazar değil	22	31,4
	İlkokul	30	42,9
	Ortaokul	9	12,9
	Lise	6	8,6
	Üniversite	3	4,3
Toplam	70	100,0	
Baba Öğrenim Düzeyi	Okuryazar değil	1	1,4
	İlkokul	24	34,3
	Ortaokul	15	21,4
	Lise	19	27,1
	Üniversite	11	15,7
Toplam	70	100,0	

Tablo-1'de de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %48,6'sı kadın, %51,4'ü erkektir. %61,4'ü örgün öğretim, %38,6'sı ikinci öğretim öğrencisi olup, %61,4'ü düz lise mezunudur. Ailelerinin aylık ortalama gelirleri bakımından büyük çoğunluğu (%69,9) 3000TL'nin altındadır. Öğrencilerin anne öğrenim düzeyleri bakımından büyük çoğunluğu %42,9 ile ilkökul mezunları oluşturmaktadır. Baba öğrenim düzeyleri bakımından büyük çoğunluğu %34,3 ile yine ilkökul mezunları oluşturmaktadır. İlaveten, okuryazar olmayan anne oranı %31,4 ile önemli bir payı oluştururken, okuryazar olmayan baba oranı %1,4 ile en düşük seviyeyi oluşturmaktadır.

5.2. Verilerin Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik, bilimsel araştırmaların şartlarındandır. Bir ölçeğin geçerli sayılabilmesinin ilk koşulu, onun güvenilir olmasıdır. Güvenilirliğin düşük olması, yapılan çalışmanın değersiz olduğunu, elde edilen sonuçların anlamsız olduğunu ifade etmektedir. Güvenilirliğin yüksekliği ise sonuçlara güvenilmesi anlamına gelse de, bilimsel açıdan sonuçların tamamen doğru olduğu anlamına da gelmemektedir. Güvenirlilik göstergesi olarak güvenilirlik katsayısı hesaplanır. Hesaplanan katsayı 0 ile 1 arasında değer alır. Güvenirlilik katsayısını hesaplamak için farklı yöntemler kullanılmakla birlikte, araştırmamızda bunlardan biri olan Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır (Güriş ve Astar, 2015:282-283).

Tutum ölçeğinde yer alan 25 sorunun Cronbach Alpha değeri 0,724 olarak bulunmuştur. Bu değer anketimizin güvenilir olduğunu desteklemektedir (Kalaycı vd., 2010:405; Güriş ve Astar, 2015:283).

5.3. Verilerin Analizi

Araştırmanın alt problemleri için toplanan verilerden elde edilen bulgular, tablo ve açıklamalarıyla birlikte verilerek bunlara dayalı yorumlar yapılmıştır. Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları ile "cinsiyet" ve "öğrenim türü" değişkenleri arasındaki ilişkilerin

incelenmesinde t-testi, diğer değişkenler ile olan ilişkilerin incelenmesinde ise Anova testi uygulanmıştır.

5.3.1. Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Değişkenler İle Finansal Analiz Dersine Karşı Olan Tutumları Ve Bu Dersteki Başarıları Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular

Aşağıda, öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları ile “cinsiyet” ve “öğrenim türü” değişkenleri arasındaki ilişkiler için t-testi analizi ile diğer değişkenler için Anova analizi ile ilgili bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 2 : Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Değişkenler İle Finansal Analiz Dersine Karşı Olan Tutumları Ve Bu Dersteki Başarıları Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular

DEĞİŞKEN	HİPOTEZ	TEST TÜRÜ	TEST İSTATİSTİĞİ	P (Sgn)	KABUL / RED
CİNSİYET					
TUTUM	H ₁	t- Testi	t = 0,355	0,724	Red
BAŞARI	H ₂	t- Testi	t = 0,188	0,821	Red
ÖĞRENİM TÜRÜ					
TUTUM	H ₃	t- Testi	t = 1,099	0,276	Red
BAŞARI	H ₄	t- Testi	t = 2,295	0,025	Kabul*
MEZUN OLUNAN LİSE TÜRÜ					
TUTUM	H ₅	ANOVA	F = 1,322	0,255	Red
BAŞARI	H ₆	ANOVA	F = 2,092	0,058	Red
AİLENİN AYLIK ORTALAMA GELİRİ					
TUTUM	H ₇	ANOVA	F = 1,847	0,116	Red
BAŞARI	H ₈	ANOVA	F = 1,711	0,145	Red
ANNE ÖĞRENİM DÜZEYİ					
TUTUM	H ₉	ANOVA	F = 0,681	0,608	Red
BAŞARI	H ₁₀	ANOVA	F = 2,93	0,027	Kabul*
BABA ÖĞRENİM DÜZEYİ					
TUTUM	H ₁₁		F = 0,5	0,736	Red
BAŞARI	H ₁₂		F = 2,65	0,041	Kabul*

*: Değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğu hipotezler kabul edilmiştir.

Tablo 2 'de görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarısına, “öğrenim türü”, “anne öğrenim düzeyi” ve “baba öğrenim düzeyi” değişkenleri etki etmiştir. Dolayısıyla “H₄ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim türünün etkisi vardır”, “H₁₀ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır” ve “H₁₂ : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır” hipotezleri kabul edilmiştir. Öğrencilere ait sosyo-demografik değişkenler ile Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasındaki ilişkileri ölçmeye yönelik diğer hipotezler doğrulanmamıştır.

5.3.2. Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları Arasında İlişkiye Ait Bulgular

Aşağıda, öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ile bu dersteki başarıları arasındaki ilişkiler ile ilgili bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarısının, söz konusu derse karşı olan tutumundan etkilendiği varsayımıyla; başarı değişkeni bağımlı, tutum değişkeni bağımsız değişken olarak kabul edilmiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin ölçülmesi amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi, iki değişken arasındaki ilişkinin ya da bağımlılığın yönünü ve derecesini belirlemek amacıyla kullanılan analiz tekniğidir (Büyüköztürk, 2011:31; Güriş ve Astar, 2015:287). İlişkinin yönü, yani pozitif veya negatif yönlü olduğu ve ilişkinin kuvveti korelasyon katsayısı adı verilen bir katsayı ile belirlenir (Güriş ve Astar, 2015:287).

Tablo 3: Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkilerin İncelendiği Korelasyon Analizi Tablosu

		TUTUM
BAŞARI	Spearman Korelasyon Katsayısı	- 0,260*
	p	0,029
	N	70
*: 0.05' e göre anlamlıdır.		

Hem tutum hem de başarı değişkeni Kolmogorov -Simirnov normallik testine tabi tutulmuş ve normal olmadıkları görülmüştür (başarı için $sgn=0,000$ ve tutum için $sgn=0,018$ bulunmuştur). Dolayısıyla parametrik olmayan Spearman korelasyon katsayısı hesaplanmıştır (Güriş ve Astar, 2015:292).

Öğrencilerin Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ile bu dersteki başarıları arasında istatistiksel açıdan % 95 güvenilirlikte, anlamlı negatif doğrusal ve zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = - 0,260$; $p < 0.05$) (Güriş ve Astar, 2015:290).

Tablo 4 : Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modeli Özeti

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata
1	,260 ^a	,07	,064	,955
a. Tahmin ediciler: (Sabit),Tutum, Başarı.				

Kurulan lineer regresyon modelinde bağımlı değişken başarı, bağımsız değişken tutum olup, hesaplanan korelasyon katsayısı 0,260 bulunmuştur. Determinasyon katsayısı 0,07 olarak hesaplanmıştır. Yani; tutum değişkeni başarı değişkeninin %7'sini açıklamaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modeli ANOVA Tablosu

ANOVA ^a						
Model	Karelerin Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	P	
1	Regresyon	5,213	1	5,213	5,712	,020 ^b
	Kalan	62,058	68	,913		
	Toplam	67,271	69			
a. Bağımlı Değişken: Başarı.						
b. Tahmin ediciler: (Sabit), Tutum						

Başarı ile tutum arasındaki doğrusal regresyon modelinin anlamlılığı Anova testi ile incelenmiştir. Anova testine göre model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre tutum ile başarı arasındaki ilişki doğrusal regresyon modeliyle incelenebilir. Ayrıca model için düzeltilmiş R² katsayısı 0,07 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, başarı değişkeninin %7'sinin doğrusal regresyon modeli aracılığıyla tutum değişkeni tarafından açıklandığını göstermektedir. Bu durum "H13: Öğrencilerin Finansal Analiz dersine yönelik tutumları ile Finansal Analiz dersindeki başarıları arasında anlamlı ilişki vardır" şeklindeki hipotezin doğrulandığını göstermektedir. Buna göre bağımlı değişken (Y) başarı, bağımsız değişken (X)'te tutum değişkeni olmak üzere doğrusal regresyon modeli;

$Y = 4,601 - 0,703 * X$ olarak elde edilir.

Tablo 6: Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modelinin Beta Katsayıları

Model	Katsayılar	Standart Hata	Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B		Beta		
1	(Constant)	4,601	,910	5,055	,000
	Tutum	-,703	,294	-,278	-,2390
a. Bağımlı Değişken: Başarı					

Başarı ile tutum arasındaki doğrusal regresyon modelinin katsayılarının tahmini tabloda verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, kurulan modeldeki sabit ve tutum değişkeninin katsayısı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tutum için $sign=0,020$; Model katsayısı için $sign=0,000$). (Kalaycı vd., 2010:204; Güriş ve Astar, 2015:311).

6. SONUÇ

Araştırmada, İİBF İşletme Bölümü öğrencilerinin Finansal Analiz dersine yönelik tutumları, Finansal Analiz dersindeki başarıları ve Finansal Analiz dersine yönelik tutumları ile Finansal Analiz dersindeki başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma gerçekleştirilirken aşağıda maddeler halinde belirtilen süreç izlenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Araştırmaya katılanların demografik özelliklerine ilişkin bulgular özetlenmiştir.
2. Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha formülü kullanılarak, verilerin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.
3. Demografik değişkenler ile araştırma değişkenleri arasında ilişki olduğu varsayımıyla on iki hipotez kurulmuştur. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre Finansal Analiz dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasında farklılık olup olmadığı incelenmiş, sadece üç hipotez için anlamlı ilişki bulunmuştur.

“H4 : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim türünün etkisi vardır.” hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

“H10 : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.” hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

“H12 : Öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.” hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarılarında öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

4. Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları arasında anlamlı negatif doğrusal ve zayıf düzeyde bir ilişkinin olduğu korelasyon analizi ile kabul edilmiştir ($r = - 0,260$; $p < 0.05$).

5. Öğrencilerin Finansal Analiz Dersine Yönelik Tutumları İle Finansal Analiz Dersindeki Başarıları arasında ilişkiyi ölçmek için regresyon analizi yapılmış, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($F=5,712$; $sign=0,020$). Modelin sabiti ve değişken katsayısı anlamlı bulunmuştur. Dolayısıyla öğrencilerin Finansal Analiz dersindeki başarısına derse karşı olan tutumlarının etki ettiği söylenebilir.

Sonuç olarak; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin genellikle İşletme Bölümlerinde okutulan Finansal Analiz (Finansal Tablolar Analizi) dersi, teorik ve/veya uygulamalı olarak verilen, zorunlu ve/veya seçmeli bir derstir. İİBF İşletme Bölümü öğrencilerinin Finansal Analiz dersinde başarısız olmaları önemli bir sorundur. Öğrencilerin başarılı olmalarını etkileyen faktörlerden biri, bizzat öğrencilerin iyi çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olmamalarıdır (Peker ve Mirasyedioğlu, 2003:158). Bu nedenle, Finansal Analiz dersine yönelik olumlu tutumun artırılması çalışmalarının yanında, benzer alanda daha farklı çalışmalar yapılmalıdır. Bu araştırmada tutumun başarıya etkisi %7’lik bir oran ile açıklanmaktadır. Finansal Analiz başarısını etkileyen %93’lük payı oluşturan diğer değişkenlerin neler olduğu tespit edilmelidir. Dersi sunan öğretim üyeleri/elemanları Finansal Analiz dersinde farklı öğretim modelleri kullanılmalıdır. Ders ile günümüz iş dünyası arasında bağ kurulmasının Finansal Analiz dersindeki başarıyı artıracığı düşünülmektedir. Araştırmacılar tarafından, öğrencilerin Finansal Analize yönelik tutum ve başarısını etkileyen faktörler araştırılabilir ve öğrencilerin Finansal Analize yönelik olumlu tutum ve başarısını artırmak için daha somut önerilerde bulunulabilir.

Kalıcı öğrenmenin sağlanmasına yönelik örnek uygulamalara ağırlık verilebilir. Sadece öğretim elemanının aktif olduğu Geleneksel Öğretim Metodu yerine, hem öğretim elemanının hem de öğrencinin aktif olduğu Yapılandırmacı Öğretim Metodu kullanılabilir. Ayrıca, öğretim materyalleri içerisinde bilgisayar teknolojisinin (paket programlar) payı artırılabilir. Ayrıca bu çalışma, başka disiplinlerde yapılacak olan araştırmalara da ışık tutabilir.

KAYNAKLAR

Aiken, L.R. (1970). “Attitudes Towards Mathematics. Review of Educational Research”,40 (4), 551-556.

- Akgüç, Ö. (1998). Finansal Yönetim. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Aşkar, P. (1986). "Matematik Dersine Yönelik Tutumu Ölçen Likert-Tipi Bir Ölçeği Geliştirilmesi". Eğitim ve Bilim, 11(62), 31-36.
- Başaran, İ.E. (1975). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Güneş Matbaacılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (1992). İnsan ve Davranış Psikolojisinin Temel Kavramları. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakan, M. (2003). "Geniş Ölçekli Başarı Testlerinin Eğitimindeki Yeri ve Önemi". Eğitim ve Bilim, 28 (128), 19-26.
- Çelik, M. ve Serinkan, C. (2011). "Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları". Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 13(3), 289-321.
- Ekici, G. (2002). "Biyoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 22, 62-66.
- Elmas, B. (2016). Finansal Tablolar Analizi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Gürüş, S. ve Astar, M. (2015). Bilimsel Araştırmalarda SPSS İle İstatistik. İstanbul: Der Yayınları.
- Kalaycı, Ş. vd. (2010). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Özdemir, Y.A., Şahin Tekin, S.T. ve Esin, A.A. (2015). Çözümlü Örneklerle Örnekleme Yöntemlerine Giriş. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Peker, M. ve Mirasyedioğlu, Ş. (2003). "Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları Ve Başarıları Arasındaki İlişki". Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14 (2), 157-166.
- Roberts, D. M., and Bilderback, E. W. (1980). "Reliability and Validity of Statistics Attitude Survey". Educational And Psychological Measurement, 40, 235-238.
- Roberts, D. M., and Saxe, J. E. (1982). "Validity of a Statistics attitude survey: A Follow-Up Study". Educational and Psychological Measurement", 42, 907-912.
- Roberts, D. M., and Reese, C. M. (1987). "A Comparison of Two Scales Measuring Attitudes Toward Statistics". Educational and Psychological Measurement, 47, 759-764.
- Tay, B. ve Akyürek Tay, B.A (2006) "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi". Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(1), 55-72.
- Tekindal, S. (1988). Okula İlişkin Tutum ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki. Ankara: Çağdaş Eğitim.
- Yamane, T., (1973). Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harper & Row.
- Yaşar, M. (2014). "İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması". Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 36 (Temmuz 2014/II), 59-75.
- Yetim, H. (2002). "İlköğretim Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerindeki Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma". (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yetim, H. (2006). "İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerine Yönelik Tutumları İle Bu Derslerdeki Başarıları Arasındaki İlişki". (Yayımlanmış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.